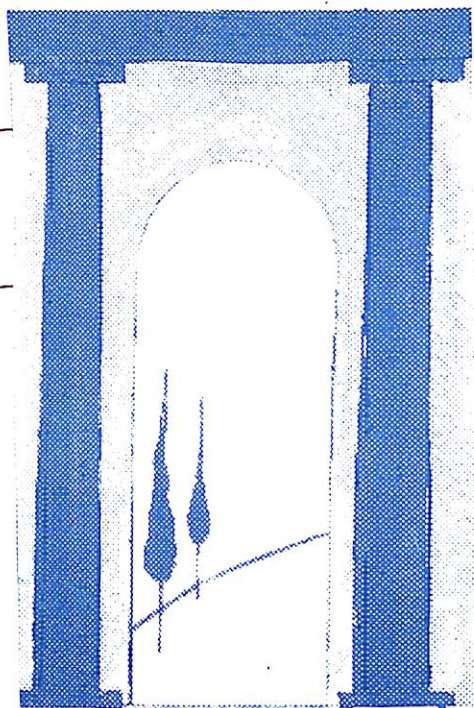

Tajar Dollani

LETRA NGA SKËTERRA

roman publicistik dantesk

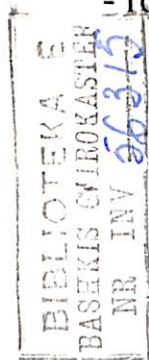
UEGEN

354-31
D 68

Tajar Dollani

Letra nga skëtterra

- roman publicistik dantesk -

EBB

Enti Botues Berat 1996

Redaktor: Ylli Polovina
Kopertina: Yzedin Shelegu

Të gjitha të drejtat i janë rezervuar autorit.

Botues: Xhevahir Lleshi
Shtëpia Botuese UEGEN, 1996
Tel. Fax: +355 62 33486. 32244
Realizimi në kompjuter "ALEKSI & Co"
Tel. Fax: +355 62 32287

Shtypur në Republikën e Shqipërisë
Shtypshkronja UEGEN, 1996

*Ia kushtoj
mbesës sime Miri,
me rastin e 7 vjetorit.
Të më rritet e lumtur
në një Shqipëri
të lirë, etnike dhe
demokratike.*

Gjyshi

Vlorë, 11 janar 1996

I

Midis meje dhe lundëtarit të Akeronit një mashtrues i madh

Të dashurit e mi!

Vendi nga po ju shkruaj nuk shëmbëllen me kasollen e atij fshati, as me ndonjë bazë tjetër ku ndenja më vonë. Ajo nuk është prej thupre e kashte, por një shpellë shkëmbore si banimet prehistorike.

Këto letra, pasi t'u kaloni një sy, jepuani sekretarëve t'i përpunojnë e t'i botojnë të lidhura si një roman (publicistik) sepse dua ta lëvroj dhe këtë gjini të letërsisë.

Muza flokëzezë, kur ngehet, më mirë se kudo, këtu gjen prehje. Ajo shkreh flatrat pendëshkulura mbi letrat e mia e unë shkruaj pa pushuar. Jam i frymëzuar prej saj. Do të mundohem t'ju tregoj një për një të priturat e të papriturat e këtushme si të më vijnë ndodhirat.

Në këtë letër dua të lëshoj hije - dritë mbi një shkrimtar, të cilin e mbanim nëpër këmbët tona, mbasi një gënjeshtër e tij e paskrupullt më del në rrugë e sipër drejt botës tjetër, të pasosurës.

Ju doni të dini se cili është ai?

Ai më mirë se kushdo e kuptonte se e përdora rremujën e luftës për të hedhur zaret e fatit tim, e dinte se për mua atdheu do të ishte një pellg gjaku ku shkelte çaprazi i çapit tim, që do të linte gjurmë në historinë e kombit, ai e dinte se për mua turma nuk kishte vlerë, kundërshtarët i

zhdukja, të nënshtruarit i shtypja pa mëshirë. Ai më kup-
tonte mirë mua sepse në strofkën e lepurit të tij flinte luani
im, me dogmat e mia, brumoste dokrrat e tij; kur më shihte
mua të zemëruar, vishte lëkurën e dhelpres më i përçmuar

Do ta shtjelloj , në këtë letër, sepse gënjeshtria e tij,
megjithse ka filluar në vargjet e atij aty, ajo mbaron në
varkën tonë këtu ...

- Ende pa kapërcyer tej varrezave jehona e trokit-
jeve të këpucëve tuaja,(të cilat më rrihnin si me tokmak
tëmthat e kokës) unë i mbetur fillikat, dëgjoja zëra e të thir-
rura:

- Ti o bir i skëterrës. vepër e djallit të mallkuar,
çohu! Largohu nga ne dëshmorët e rënë për kombin. çohu!
Ty skëterra po të pret. E dëgjon si po të thërret?

(përsëri dëgjoja zëra e thirrje)

I tronditur nga ky vegim i llahtarshëm, dal nga
arkivoli, më përshkojnë të rrëqethura nga tmerri. Një forcë
misteri më tërhiqte tatëpjetë shkallëve ashtu siç isha i ve-
shur me qefinin krahëve.

Qenë pak dyzetë ditë për të më shplodhur, për më
tepër kur do të endesha në atë natë të pasosur, pa pushuar
kurrë më.

Po fillonte të luhej tragjedia ime në skena të tjera.
Përballimi i kanosjeve më trondiste, më dukej se do të
humbisja ç'kisha fituar.

Po shpejtohem. Megjithëse aty kujtonin se s'kisha
nge, se gjoja shtjelloja çështje kardinale, mua këtu s'më
mbetet kohë të shkruaj dy fjalë më tepër për ju.

Gjumi i vdekjes nuk qënka kaq i rëndë sa e përfyty-
rojnë njerëzit, sepse, unë i fjetur isha e dëgjoja zërat që
përmëdnin emrin tim:

- O ti bir i skëterrës! Çohu! Ç'rri aty? Shokët po të

presin në ferr. Ne të rënet e Kombit të akuzojmë për tradhëti të idealeve tona Çohu! Çohu! Shporru që këtej! - më ushëtinin britmat pa rreshtur

U zgjova nga thirrjet ogurzeza në natën e të dyzetave e cila sapo kishte shkëlur pragun. Vandalizmi i çvarrimit më fanepsej e s'më linte të qetë. U nisa nëpër një udhë të rrahur deri te bregu i Akeronit. Në atë muzg një murrane me pirgje e sharapollë më shëmbëllente si beton-bunker lufte. Mendova të strukesha atje e të gatitesha për ndonjë të papritur?! U mësheva në atë gërmallë e po vështrëja valështruarin lumë. Dëgjova oshëtimë të hapave. Një hije po afrohej drejt meje. Po shpejtonte sa s'vraponte. Vallë më kërkonte mua?! Aty për aty përkëmbem e doja ta pyesja nëse dinte se ku nisej varka. Tashti isha zbuluar

Ai, sa po më gjeti, m'u hakërrua:

- Përse ke qëndruar këtu? Je frikësuar o varrgërmuar?

Duhet të vijosh udhëtimin për atje ku je nisur!

Mua më ishin mbërthyer nofullat e s'po mundja të lidhja fjalët e t'i thoshja se po prisja orarin e varkëtimit e se varka nuk dukeshë në horizontin uhor.

Foli përsëri ai pasi m'u afroa:

- Dëgjo këtu. Mua s'mundesh të më mashtrosh ti e askush tjetër;

Po ta them, mua, as më gënjen dhe as më dredhon në këtë botën time, o tinzar.

- Më trego më parë cili je? - s'e pyeta sa për të shuar kurreshtjen por më duhej të dija se cili ishte ky, me kë kisha të bëja.

- Jam kryeroja i veshur me pushtet për çdo të vdekshëm. Ti eja me mua se ke humbur I verbër je? A e kupton se këtu nuk i mban këmbët asnjë nga kalimtarët?

- Ecja pa të, por pas atij. Ai fliste, unë vetëm sa i dëgjoja zërin:

- Karonti, ky varkëtar i moçëm, qëkurse ka lindur njerëzimi e deri më sot e ka limanin atje - dhe më tregoi drejtimin me një lëvizje ajrore të krahut. Kjo këtu, duket, nuk është skelë. Po ti gjithmonë i je shmangur vdekjes, në luftë e pas saj, por ama të gjeti. Tashti kërkon t'i fshihesh skëterrës, por nuk ke sesi shpëton, do të të gjejë, ja po i afroresh me këmbët e tua.

Akuzat ia pranova në heshtje, por mua më çuditi përmëndja e emrit të Karontit, sepse ne e dimë se ai ka dalë në pension e nuk punon më! Apo ndoshta m'u përplasën nëpër lllapat e veshëve rrokje të ngjashme me emrin e tij?

Ta pyes, të mos e pyes; do ta pyes.

- O ti i pushtetit nëntokësor, do të pyes: a e përmënde emrin e Karontit?

- Po, e përmënda, ai kryevarkëtar i palodhur e i papërkulur, në mot të qetë e nëpër tallaze e dallgë të tërbuara, përcjell pa pushuar në jetën e përtejme, të pasosurën, të gjithë pa dallim. Varka e tij barkgjërë e velangrehur udhëton e udhëton pa përtim.

Mua m'u kujtua poeti ynë, një varg i tij (që pati bërë bujë) atëhere.... Vendi ynë s'do të kishte më pleqëri?

- Ç'shqetësim ke? Përse pyete? -

U ndalua pranë meje dhe mbështeti dorën e tij të akullt mbi zverkun tim të holluar.

- Unë pyeta kot për atë - e gënjeva i tronditur.

- Dëgjo? - më doli përballë - E shoh se ke një barrë me thinja mbi kokë, ti këtu do të thuash gjithmonë të vërtetën. Prandaj kallzo se si je ngatërruar me varkëtarin e Akeronit faqeparuar.

- Kot mo, kot, për muhabet më tepër - i'u përgjigja

shkurt për të kaluar në një temë tjetër.

- Unë i kuptoj se ai do t'i kishte mashtruar të gjithë idhtarët, lexues të tij, por vetëm ty jo, por më trego më tej,
- e më preu rrugën prapë.

- Do të të dëftoj. Një nga më të shumtët i thurte vjershat ashtu si thuret një shportë, shpejt e shpejt. Në njëren ai lajmëroi botën se në vendin e tij nuk kishte më pleqëri, e se Karonti nuk do të kryente më ndonjë detyrë, por e la të pushonte nëpër mitet e kota. E kupton tashti?

- E kjartë.

Më la të ecja por rrugës më pyeti nëse e kisha monedhën.

- Po e kam, atij tatimi i jam nënshtruar pa vetëdije, se ditën e të tretave, më shtinë në gojë një të tillë.

- E mirë se Karonti do të lërë të zësh krimba e bakterie këtej ujrave akerone.

Mua ca nga djerët që më dualën kur u detyrova të them të vërtetën për këtë gënjeshtër dështake, që do ta quaja (si shprehet ai) kulminacion, ca nga mjegulla e dendur, po më rëndonin kindat e qefinit të linjtë. Unë i mbajta me njëren dorë ato që të mos më binin.

Ruga gjer te limani m'u duk e shkurtër se e kaluam me bisedë.

Ja, varka. Një fortesë e drunjtë e mbërthyer me perona metali të farkëtuara që nga koha e festiane. Tani jam fare pranë atij, - thashë me vete. Para meje shëmbëlltyra e gjigandit të valëve të amëshimit, Karonti. Të tjerët, lundëtarët, ishin truppërkryer si atletët e hershëm. Mua m'u kujtuan filmat, Evropa e viteve tridhjetë, Parisi, studimet, djalëria, Brukseli, aventurat.

Filluam të ngjiteshim në anije një e nga një. Mes leshrave të shpupurisë dy sy të kuqërremtë, si dy kongjij të

përflakur, më goditën mua si dy shigjeta vezulluese e unë mbeta krejt i hutuar si rrallëherë. Përse, vallë, më vrojtonte me këtë kureshtje të pangopur: Ç'qe kjo dëshirë e pasuar? Megjithëse unë po e kundroja vëngër, si e kisha zakon, ai prapëseprapë seç i jepte kësaj pamjeje të pazakontë një shpresë rilindjeje për ne të udhëtimit. Ku na çonte në mijëra e mijëra vozitje? Ku ishte fundi ynë? Po niseshim bashkë, por për në vende të ndara. Unë i përhumbur i dorëzova monedhën e florinjte, por dëgjoja se dy të tjerët i shpjegonin atij se taksën e tyre duhet ta paguaja unë, se ata veç shpirtit nuk kishin patur gjë e mall. Ai më lajmëronte me shenjë të kthehesha, por turma ku tashmë isha kredhur, më kishte fshehur.

Janë fate që përsëriten!?

Varkën po e ndihmonte një puhizë e pandërprerë. Lundrimi po na shkonte mbarë, mirëpo lopatjerët sepse nënqeshnin tek kthenin shikimin mbi mua.

- Cili qe atje ai i mënçëm'i botës që lajmëroi të vdekshmit e mbretërisë tënde se unë për'ta kisha dalë në pension? më pyeti Karonti qetë-qetë.

- Kush të ka gënjyer, o varrgërryer? - më pyeti shoqëruesi i tij, duke shikuar atë, si për të marrë pëlqimin e tij për këtë ndërhyrje.

- Një letrar që shërbente në oborrin tim, - iu përgjigja me një lloj mburrje.

- Trillimet e tij mund të shuajnë ç'është skalitur në mitet e legjendat e lashtësisë, me pendën e tij të mprehur për të thurur famë ty o shafran, por duhet ta dijë se unë rroj e veprojnë përjetim, se jam emëruar në këtë shërbim prej babait të perëndive të Olimpmit, Zeusit të gjithëpushtetshëm. Kam nisur për në botën e përtejme faraonë e sulltanë, mbretër e tiranë, monarkë e diktatorë, gjykatës e prok-